

Löftet bekräftas

”Abram föll på sitt ansikte, och Gud talade med honom och sade: Se, jag sluter ett förbund med dig, och du skall bli fader till många folk. Du skall inte längre heta Abram, utan ditt namn skall vara Abraham, ty jag har gjort dig till fader till många folk.”
1 Mosebok 17:3-5

Berättelsen i Första Moseboken är av stor betydelse för den som uppriktigt studerar Bibeln. I dess sidor läggs grunden till Guds plan för människans frälsning och den slutliga välsignelsen för alla släkter på jorden. Därför gör vi klokt i att noggrant granska dess berättelse och dess överensstämmelse med hela den bibliska berättelsen. I vårt nuvarande övervägande kommer vi att fokusera på Första Moseboken, kapitel sexton, sjutton och arton.

När vi i dessa tre kapitel studerar Guds handlande med Abram, senare kallad Abraham, är det viktigt att ha i åtanke det gudomliga löftet om ett ”säd”. Abram skulle få en avkomma, ett säd, som skulle inta en viktig plats i Guds plan. När detta löfte först gavs till patriarken var hans hustru Sarai, senare kallad Sara, barnlös. Trots detta trodde de båda på Guds löfte och väntade tålmodigt på att ett barn skulle födas. Men inget barn kom. 1 Mosebok 16:1

Det var en lång väntan. Till att börja med var det den tid som förflöt från det att löftet gavs till Abrams far Teras död, strax innan de kom in i Kanaans land. Nu hade ytterligare tio år gått, och fortfarande hade

inget barn kommit. Sarai var inte bara ofruktbar, utan också högt uppe i åren, och hennes tro på att hon skulle bli mor till det utlovade avkommet började svikta. Tydligen trodde hon fortfarande på Guds plan angående ett avkomma, men började undra om det var hans vilja att hon skulle bli modern.

Medan hon funderade på detta och önskade att samarbeta med Herren, om möjligt, föreslog hon Abram att Hagar, hennes tjänarinna, skulle bli mor till ett barn åt honom. Enligt dagens kristna normer skulle detta kunna betraktas som ett oetiskt förfarande, men uppenbarligen ansågs det inte vara olämpligt på den tiden. I vilket fall som helst blev varken Sarai eller Abram tillrättavisade av Herren för detta, även om han inte erkände barnet från denna förening som det utlovade avkomman. 1 Mosebok 16:2,3

Ur ett naturligt perspektiv visade sig dock Sarai förslag inte vara en tillfredsställande lösning på problemet. Helt oväntat för Sarai började Hagar, så snart hon fick veta att hon skulle föda ett barn, att förakta sin husmor. På den tiden var förmågan att få barn mycket högt skattad, och uppenbarligen började Hagar känna att hon var Sarai överlägsen, och hon agerade därefter. 1 Mosebok 16:4

Sarai rapporterade situationen till Abram och utropade: "Mitt fel faller på dig", och försökte därmed lägga skulden för denna vändning på Abram. (1 Mosebok 16:5). Det är mycket möjligt att Sarai först förväntade sig att om Hagar skulle få ett barn, skulle hon på något sätt bli dess fostermor, och att Hagar skulle träda åt sidan och inte göra anspråk på moderskapets rättigheter. Nu insåg dock Sarai utifrån Hagars attityd att det inte fanns något hopp

om en sådan ordning, så hon insåg att det hade varit oklokt att föreslå denna metod för att skaffa en avkomma åt Abram.

Abram insåg också att saker och ting inte gick som de hade hoppats, så av lojalitet mot Sarai lät han henne göra med Hagar vad hon tyckte var bäst. Enligt 1 Mosebok 16:6 behandlade Sarai Hagar hårt, troligen genom att öka hennes plikter och uppgifter. Vissa historiska forskare hävdar att det enligt de lagar som gällde vid den tiden skulle ha varit olagligt att sälja Hagar och på så sätt bli av med henne. Kanske var det därför hennes bördor ökades, i hopp om att hon skulle lämna hushållet och rymma, vilket var precis vad hon gjorde.

Gud ingriper

Vid detta tillfälle ingrep Herren i saken. Hans ängel, eller budbärare, fann Hagar ”vid källan på vägen till Shur”. Shur var namnet på den stora befästa muren som skilde Egypten från Kanaan. Uppenbarligen försökte Hagar ta sig tillbaka till sitt eget folk i Egypten, men Herren ingrep och genom sin ängel beordrade han henne att återvända och underkasta sig sin husmor. 1 Mosebok 16:7-9

Då yttrade ängeln en anmärkningsvärd profetia. ”HERRENS ängel sade till henne: Jag skall göra ditt släkte så talrikt att det inte går att räkna. ... Se, du är havande och skall föda en son, och du skall kalla honom Ismael, ty HERREN har hört din nöd.” (1 Mosebok 16:10, 11) Historiker verkar vara ganska överens om att en stor del av befolkningen i de arabiska länderna i Mellanöstern är Ishmaels ättlingar.

Hagar blev djupt imponerad av Herrens ängels besök. Brunnen där ängeln fann henne hette Beer-Lahai-Roi, vilket på hebreiska betyder "Den Levandes brunn som ser mig". Hagar tycktes inse att Herren hade vakat över henne, och att även om hon hade flytt från Abram och Sarai, hade hon inte kunnat fly från Abrams Gud. Hon återvände till sin husmor, och i sinom tid föddes Ismael. 1 Mosebok 16:13–16

Det fanns också en lärdom i denna upplevelse för Sarai, och faktiskt för alla som strävar efter att tjäna Herren. Det är lärdomen att ingenting uppnås genom att försöka fly från våra prövningar eller tvinga bort dem från oss. Sarai brist på tro hade fört en svår prövning in i hennes liv, och hon tänkte bli av med den genom att tvinga Hagar att fly. Men Herren förde erfarenheten tillbaka till henne. Förmodligen mjukade erfarenheten också upp Hagars inställning. I alla fall visar den bibliska berättelsen att de två kvinnorna levde tillsammans i 15–17 år efter detta.

Guds förbund bekräftas

Tretton år hade nu gått, och i 1 Mosebok 17:1 läser vi: "När Abram var nittionio år gammal, uppenbarade sig Herren för Abram och sade till honom: Jag är den Allsmäktige Guden; vandra inför mig och var fullkomlig." Guds uttalande om att Abram skulle vara "fullkomlig" skulle mer korrekt översättas med "fullständig eller rättfärdig". Abram tillhörde den fallna och döende mänskligheten, och fullkomlighet i uppförandet var helt bortom hans förmåga. Ändå kunde han vara rättfärdig inför Herren. Detta är möjligt för hela Guds folk, och ingenting mindre än detta är acceptabelt för Herren.

I 1 Mosebok 17:2–8 upprepade Gud för Abram det förbund han tidigare hade ingått och utvidgade vissa av dess delar. I enlighet med den betydelse som namn tillmäts i samband med den gudomliga ordningens utveckling ändrade Herren namnet Abram, som betyder "upphöjd fader", till Abraham, som betyder "fader till en mängd". Det ursprungliga förbundet garanterade välsignelser till alla nationer genom det utlovade sädet, men i dessa verser förstärker Herren den tanken genom att lova att Abraham skulle bli "en fader till många nationer" som därmed skulle bli välsignade. Termen fader betyder livgivare, och detta var Guds sätt att förklara att den välsignelse som nationerna skulle få genom Abrahams säd skulle vara livets välsignelse.

Aposteln Paulus citerar detta löfte och påpekar att alla som utövar "Abrahams tro" på de löften som Gud gav honom därmed kvalificerar sig för att vara hans "säd" (Romarbrevet 4:16-18). En del av denna säd kommer att vara jordisk och en del himmelsk, men den viktiga sanningen som Paulus betonar är att man inte behöver vara en biologisk ättling till Abraham för att vara en del av hans säd.

"Kungar skall komma från dig", lovade Gud Abraham (1 Mosebok 17:6). Århundraden senare kom Israels kungar genom Abrahams släktlinje. Den huvudsakliga uppfyllelsen av detta löfte är dock kopplad till Abrahams andliga säd – Jesus som huvudet och kyrkan, hans kropp (; Galaterbrevet 3:16, 27–29; Kolosserbrevet 1:18). Jesus kommer att vara kungarnas Kung, och hans kyrka kommer att regera med honom som kungar i tusen år. Uppenbarelseboken 5:10; 20:6

I 1 Mosebok 17:8 står det att även om Abraham bodde i Kanaan vid denna tid, var han en "främling" eller gäst i landet. Abraham dog utan att ha tagit landet i besittning som Gud hade lovat honom; inte heller Isak eller Jakob tog landet i besittning. (Hebreerbrevet 11:8-10,13). Abrahams jordiska avkomma kommer dock att ta landet i besittning när de återuppväcks vid uppståndelsen. Det är av största vikt att vi håller Guds eviga perspektiv i åtanke när vi studerar hans Ord, så att vi inte hamnar i förvirring och villfarelse i våra försök att avgöra hur vissa av hans löften uppfylls.

Omskärelsen – ett tecken på Guds förbund

I 1 Mosebok 17:10-14 gavs Guds instruktioner till Abraham angående omskärelsen som ett "tecken på förbundet" mellan dem. Paulus talar om omskärelsen som ett "tecken" på den tro som Abraham redan hade visat gentemot Gud och hans löften, och för alla dem som vandrar i samma tro. Romarbrevet 4:11,12

I Nya testamentet används omskärelsen som en symbol för ett uppriktigt hjärta och renhet i avsikten. Det är i stort sett samma tanke som ligger i Herrens uppmaning till Abraham att han skulle vara "uppriktig". Även om Abrahams andliga avkomma inte uppmanas att utföra den bokstavliga omskärelsesriten, uppmanas de att omskära sina hjärtan och att avlägga sig all köttslig orenhet. Paulus skrev: "Omskärelsen är den som sker i hjärtat, i anden och en , inte en bokstavlig omskärelse; vars beröm inte kommer från människor, utan från Gud." "Ni är omskurda med en omskärelse som inte är gjord av händer, genom att ni har avlagt köttets synders kropp genom Kristi

omskärelse.” Romarbrevet 2:29; Kolosserbrevet 2:11

Det är lämpligt att tecknet på det allomfattande Abrahamsförbundet är omskärelsen. När vi tar hänsyn till Nya testamentets förklaring av vad omskärelsen betyder, innebär det att ingen kommer att ta emot de välsignelser som utlovats enligt Abrahamsförbundet utom på grundval av renhet i hjärtat och motiv inför Herren och en bestående tro på hans löften och rättfärdigheten i hans lagar.

Sarai får ett nytt namn

Om vi återvänder till 1 Mosebok 17, avslöjar Herren i verserna 15 och 16 för Abraham att Sarais namn skulle ändras till Sara – vilket betyder ”adelsdam”, eftersom hon skulle bli kungars moder. Aposteln Paulus förklarar hur Sara betraktas av Herren som kungars moder och säger att det beror på att hon symboliserar det förbund genom vilket Abrahams andliga säd utvecklas. Således är Sara mor till samma kungar som Abraham är den symboliska fadern till. Dessa är de kungar som Paulus säger är ”löftets barn”, som ska regera i tusen år till välsignelse för alla släkter på jorden. Galaterbrevet 4:22-31

Isak lovades

Abraham hade stor tro på Guds löften, men det var inte en fullkomlig tro. Ibland vacklade den, och ett av dessa tillfällen beskrivs i 1 Mosebok 17:17-18. Trots Saras ofruktbarhet hade Abraham tro att tro, när Gud först gav honom löftet, att hon skulle föda honom en son, eftersom hon då var mycket yngre. Nu var hon dock, förutom sin ofruktbarhet, nittio år gammal. När Herren denna gång sade till honom att Sara skulle

föda en son, ”föll Abraham på sitt ansikte och skrattade”.

I sitt hjärta, antyder texten, tvivlade Abraham på att något sådant skulle kunna ske, och när han reste sig upp från marken bad han inför Herren: ”O, må Ismael leva inför dig!” att bli det utlovade avkomman, verkar vara tanken bakom denna bön. Gud försäkrade Abraham att Ismael skulle leva och bli far till ett stort folk; men när det gällde det utlovade avkommet skulle Sara få ett barn, hans namn skulle vara Isak, och han skulle bli arvtagare till det utlovade förbundet. 1 Mosebok 17:18-21

Isak skulle födas ”vid denna bestämda tid nästa år”, säger vers 21. Här fanns en tidsprofetia av betydande vikt för Abraham. Han hade väntat många långa år på att Gud skulle uppfylla sitt löfte om ett avkomma, men under all den tiden hade inga tecken givits, förrän nu, om hur länge denna väntan skulle behöva fortsätta. Gud har på samma sätt provat de flesta av sitt folks tro genom denna väntan. Efter Jesu uppståndelse frågade lärjungarna honom: ”Kommer du nu att återupprätta riket för Israel?” Jesus svarade: ”Det tillkommer inte er att veta tider eller stunder, som Fadern har lagt i sin egen makt.” Apostlagärningarna 1:6,7

Ofta när tiden närmar sig för att förväntade händelser ska inträffa, avslöjar Herren hemligheten för sina tjänare. Noa arbetade i många år med att bygga arken, förmodligen utan någon bestämd aning om när floden skulle komma, men till slut sade Herren: ”Om sju dagar skall jag låta regnet strömma ner över jorden.” (1 Mosebok 7:4). Så sade Herren nu till Abraham: ”Vid denna bestämda tid nästa år.” Med tanke på vad Abraham tänkte i sitt hjärta om hur

osannolikt det var att Sara skulle föda honom en son, gav Herren honom kanske denna bestämda information som ett sätt att stärka hans tro.

I de avslutande verserna i 1 Mosebok kapitel 17 står det att Abraham var snabb att lyda Herrens instruktioner angående omskärelsen, "förbundets tecken". "Samma dag", står det i berättelsen, lät han omskära alla män i sitt hushåll, inklusive sig själv och sin son Ismael. (1 Mosebok 17:23-27). Det finns många bevis i Skriften på att Herren uppskattar omedelbar lydnad. I Abrahams fall tyder hans snabbhet också på att hans tro på Guds löfte om Sara hade återställts och att han ville fullfölja varje detalj som gällde hans del i förbundet.

Gud uppenbarar sig för Abraham

Mamre var en amorit som tidigare hade anslutit sig till Abraham när denne räddade sin brorson Lot. (1 Mosebok 14:13). I 1 Mosebok 18:1 betyder uttrycket "Mamres slätter" uppenbarligen de slätter som tillhörde Mamre, eftersom Abraham endast var en främling i landet. Tydligt hade han dock vänskapliga relationer med många kanaaniter, såsom Mamre och andra.

"Herren uppenbarade sig" för Abraham, står det i texten, men senare visar sig denna uppenbarelse vara ett besök av "tre män" som tjänade som Herrens budbärare. (1 Mosebok 18:2). Detta uttryckssätt används ganska ofta i Bibeln när den talar om Herrens umgänge med människor. Ingen människa kunde se Gud och förbli vid liv. (2 Mosebok 33:20). Men när han sänder sina budbärare förväntar han sig att de som de besöker

ska behandla dem med värdighet och ta hänsyn till det budskap de förmedlar.

Dessa "tre män" som besökte Abraham var änglar – det vill säga andevarelser – som hade materialiserat sig för att kunna samtala fritt med patriarken. I Nya testamentet hänvisar aposteln Paulus till dem som sådana och nämner därmed Abrahams gästfrihet som ett exempel värt att efterfölja. "Glöm inte att visa gästfrihet mot främlingar, ty genom detta har vissa utan att veta om det tagit emot änglar." Hebreerbrevet 13:2

Abrahams gästfrihet

Man måste sätta sig in i Abrahams situation för att förstå hans starka önskan att få sina oväntade gäster att känna sig som hemma. Det var ju inte så att han bodde vid en livlig stadsgata där tusentals människor passerade varje dag. Istället bodde han på "slätterna", i ett tält. Det är fullt möjligt att det kunde gå flera dagar utan att en enda främling passerade hans tält. Här var det tre av dem, och de gav alla tecken på att de var män av betydande vikt.

Som Abraham såg det var detta en speciell händelse, och han ville göra så mycket som möjligt av den. Abraham var själv en viktig man i den delen av världen och var van vid att ge instruktioner när han ville få saker gjorda. Han gav Sarah instruktioner om att hjälpa till att förbereda en måltid för dessa exceptionella besökare. Detsamma gäller den unge mannen som han beordrade att stycka en ung kalv och förbereda den för en måltid. 1 Mosebok 18:6,7

Abraham visade en viss upphetsning över de tre människors besök, för berättelsen säger att han "sprang ut till hjorden" och själv valde ut en kalv som

han visste skulle vara mör att äta. Besök från Herren genom hans auktoriserade budbärare var inget nytt för Abraham. Medan aposteln Paulus förklarar att han "utan att veta om det tog emot änglar", är det mycket möjligt att han uppfattade dessa tre män som något mer än vad de avslöjade. I vilket fall som helst visade han sig vara en vänlig och gästfri värd, och Sara verkar ha samarbetat villigt med honom.

Budskapet till Sara

Abraham stod upp medan hans gäster åt och tog därmed på sig rollen som tjänare. (1 Mosebok 18:8). Medan de åt frågade de tre männen efter Sara. Även om Sara hade hjälpt till med matlagningen hade hon uppenbarligen hållit sig undan fram till detta ögonblick. Då sade besökarnas talesman till Abraham: "Jag kommer säkert tillbaka till dig vid denna tid nästa år, och din hustru Sara kommer att få en son." 1 Mosebok 18:10

Tältet låg uppenbarligen inte långt från där männen åt, för Sara hörde detta uttalande och "skrattade inom sig", eller, som vi skulle säga, "skrattade för sig själv". Ängeln visste dock att hon hade skrattat, och när han senare tog upp det förnekade Sara det, men ängeln sade: "Nej, du skrattade." 1 Mosebok 18:12–15

"Är något för svårt för Herren?" Detta är den praktiska lärdomen i berättelsen för oss. Detta är av stor betydelse när det gäller förverkligandet av Guds plan. Kanske var en anledning till att Herren tillät Abraham och Sara att bli så gamla innan Isak föddes just för att visa att det var han, inte de, som var ansvarig för uppfyllandet av alla sina löften.

Dagens kyrkliga värld, och under århundraden tillbaka, har felaktigt föreställt sig att framgången för Guds syften på jorden beror på människans ansträngningar. Vi bör alla vara glada över att så inte är fallet, och att hans plan att välsigna alla jordens släkter genom Abrahams säd med säkerhet kommer att fullbordas. Det är säkert, trots alla omständigheter som tycks tala emot det. Det är ett "hopp som vi har som en säker och fast förankring för själen". Hebreerbrevet 6:19

Gud prövar Abraham

Herren tar sina tjänare i förtroende i frågor som rör dem och dem som de är särskilt intresserade av. I stort sett bör Guds sanningens upplysta folk vara intresserade av hela mänskligheten. De bör ha Abrahams ande och visa entusiasm för Guds plan – planen att alla jordens släkter ska välsignas genom Abrahams säd.

Herren hade beslutat att förstöra Sodom på grund av stadens grova ogudaktighet. Men han utnyttjade tillfället för att pröva Abrahams intresse för stadens invånare, och särskilt hans omsorg om sina egna släktingar – Lot och hans familj, som bodde där. "Ska jag dölja min plan för Abraham?", frågade HERREN. "För Abraham kommer säkert att bli ett stort och mäktigt folk, och alla folk på jorden kommer att välsignas genom honom." 1 Mosebok 18:17,18

I detta avsnitt får vi ett intressant exempel på hur Gud tar hänsyn till sina tjänares begränsade förståelseförmåga för att de ska kunna förstå hans synvinkel. Om man omformulerar Guds uttalande till Abraham innebär det att han hade hört en rapport om att folket i Sodom och Gomorra var mycket

ogudaktigt, så han hade kommit ner för att undersöka saken. Om de var så ogudaktiga som rapporten angav, skulle han säkert förgöra dem. I själva verket behövde naturligtvis universums Skapare och himlens och jordens Gud inte besöka jorden personligen för att få den information han behövde. Detta var helt enkelt hans sätt att tala på Abrahams förståelsenivå.

Abraham förmedlar

Abraham insåg uppenbarligen att Herren hade i sinnet att eventuellt förstöra Sodom och Gomorra. Han bad Herren innerligt att rädda staden, särskilt om det visade sig finnas några rättfärdiga själar där. Abraham frågade först om staden skulle skonas om det fanns femtio rättfärdiga själar. När han fortsatte att sänka antalet är det möjligt att han hade Lot och hans familj i åtanke. 1 Mosebok 18:23-32

Herren visade både sitt tålmod med Abraham och sin vilja att visa barmhärtighet genom att gå med på hans bön även när han fortsatte att sänka antalet. Som det visade sig fanns det inte ens de tio rättfärdiga som krävdes, så städerna förstördes. 1 Mosebok 19:24,25

Detta väcker en viktig fråga med tanke på Guds löfte att välsigna alla nationer på jorden. Jesus antyder att inga ansträngningar gjordes för att få Sodom och Gomorra att omvända sig. Om så hade varit fallet, förklarade Jesus, skulle de ha blivit kvar och inte förstörts. (Matteus 11:23, 24). Viktigast av allt är dock att Jesus också förklarade att de under domedagen i Guds rike kommer att få en möjlighet att omvända sig, ändra sitt leverne och vinna liv. Vi ser alltså ett tydligt exempel på att de, tillsammans

med resten av världen, kommer att bli ihågkomna, i enlighet med det löfte som gavs till Abraham att genom hans säd ska alla jordens släkter välsignas. Hur vi ser fram emot den snart förestående uppfyllelsen av detta och alla Guds löften till hans mänskliga skapelse!